І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV Ч. 147. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 147. VOL. LXV.

ПАЛАТА ВИРІШИЛА ЗБІЛЬШИТИ СТАРЕЧІ ПЕНСІЇ НА 7 ПРОЦЕНТ

ЗБІЛЬШЕНІ ТАКОЖ І ВКЛАДКИ ДО СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів більшістю 375 до 2-ох голосів 31-го липня прийняла законопроєкт про збільшення на 7 відсотків старечих пенсій із соціяльного забезпечення та про збільшення вкладок на соціяльне забезпечення. Коли той законопроєкт стане законом, то він обов'язуватиме вже від грудня цього року, а збільшення вкладки обов'язували б від січня 1959 року. Законопроєкт переслали до Сенату, де є дуже добрі вигляди на те, що і Сенат ще на цій сесії його ухвалить. Уряд президента Айзенгавера на початку цієї сесії противився поважнішій зміні в соціяльному забезпеченні, але тепер змінив своє становище в цій справі і є надія, що Президент підпише цей закон, якщо Конґрес його прийме, бо той проєкт майже одноголосно підтримують обидві партії, яким залежить на тому, щоб здобути собі прихильність 11,800,000 осіб, які користають із соціяльного забезпечення. Авторами цього проєкту є голова Комісії Способів і Засобів в Палаті, конґресмен демократ Вілбур Д. Міллс і конґресмен республіканець Деніель А. Рід. Численні дискутанти нарікали під час обговорення проєкту на те, що збільшення старечих пенсій є замале. Конґресмен Міллс твердив, що збільшені вкладки до соціяльного забезпечення перевищують збільшення старечих пенсій. Ухвалений законопроєкт передбачає збільшені дотації федерального уряду стейтам на допомогу старим людям, сліпцям і нездібним до праці та на опіку над дітьми і матерями. Новий проєкт закликає до лібералізації адміністраційних дій при уділюванні пенсій соціяльного забезпечення. Теперішні старечі пенсії виносять від 30 долярів до 108.50 дол. місячно, а хто має ще й родину, то його стареча пенсія може становити 200 дол. місячно. Ці пенсії будуть так збільшені, що найменше місячне збільшення становитиме 3 доляри, а найбільше 54 доляри. Старечі пенсії можуть діставати чоловіки по скінченні 65-го року життя і вдови та жінки-робітниці, які скінчили 62 роки. Нездібні до праці можуть користати з пенсій вже після 50 року життя. Діти пенсіонованих осіб у віці до 18 років дістають підмоги з фонду соціяльного забезпечення. Новий законопроєкт передбачає збільшення вкладок на 0.25 відсотка і від працедавця і від робітників. Тепер платять робітники і працедавці на соціяльне забезпечення по 2.25 відсотка, а починаючи від 1-го січня 1959 треба буде платити по 2.50 відсотка. Самозатруднені платять тепер до соціяльного забезпечення по 3 3/8 відсотка, а від січня 1959 мали б платити по 3¾ відсотка. Від 1-го січня 1959 збільшено обов'язкову заробітну суму, за яку платиться соціяльне забезпечення з 4,200 до 4,800 долярів. Ці вкладки будуть ступнево збільшуватися, і в 1975 році становитимуть по 4.50 відсотка і від працедавців і від робітників.

Конґресова Комісія домагається суду над Ґолдфайном за образу Конґресу

Вашингтон. — Міжстейтова Комісія Закордонної Торгівлі в Палаті Репрезентантів 31-го липня одноголосно вирішила домагатися суду над бостонським промисловцем — приятелем Шермана Адамса Бернардом Ґолдфайном за те, що він 23 рази відмовився відповісти на запити членів цієї комісії. Повища комісія затвердила ухвалу своєї підкомісії для досліду недоглядів в урядових аґенціях. Тепер цю рекомендацію судити Ґолдфайна має вирішити в найближчому тижні повна Палата Репрезентантів, а тоді прокуратор при Окружному Федеральному Суді в Дистрикті Колумбія вирішить, чи передавати справу образи Конґресу Ґолдфайном судові. Коли б суд засудив бостонського мільйонера за образу Конґресу, то він міг би дістати кару однорічної в'язниці і 1000 дол. гривни. Одночасно з цією ухвалою комісії відновилася сварка між адвокатами Ґолдфайна. Бостонські адвокати не казали відповідати Ґолдфайнові на деякі запити комісії, а вашингтонський адвокат радив противне. Тепер бостонські адвокати твердять, що вашингтонський адвокат дбає більше про Адамса як про Ґолдфайна. Та адвокат із Вашингтону Роджер Рабб заперечує це.

Кастро протестує проти американських військ на Кубі

Гавана, Кубинська Республіка. — Провідник кубинських повстанців Фідель Кастро протестує в телевізійній передачі з гір Сієрра Маестро в Східній провінції проти висадки американських військ на кубинському острові для охорони водопроводів до американської бази фльоти в Ґвантанамо в Східній провінції. Кастро заявив, що висадка американських вояків є порушенням суверенности Кубинської Республіки. У Вашинґтоні представник державного департаменту заявив, що малий відділ морської піхоти ЗДА буде відкликаний в можливо найкоротшому часі, бо він висадився на острів за дозволом уряду президента Батісти і то аж тоді, коли урядові війська залишили охорону водопроводів. В Ню Йорку перед будинком Об'єднаних Націй 30 прихильників Кастра протестували проти американських військ на Кубі.

В АМЕРИЦІ

● **В Дейтоні, Огайо,** помер 13-річний хлопець Доналд Ні, температура якого становила впродовж кількох днів понад 110 ступнів. Докладно визначити температуру цього хлопця було неможливо, бо клінічні термометри показують найвище 110 ступнів. Нормальна температура становить 98.6 ст. а температура 107-ступнів є вже смертельною.

● **У Спрінґфілді, Міссурі,** доли 3-річний хлопчик Доно Лінґ Палмертон спав у своїй кімнаті, раптом відорвався із стелі тинк і ушкодив йому голову і руки. Поліція ствердила, що саме в той час летіли понад Спрінґфілдом джетові літаки. Очевидно, від їхнього гуркоту відлетіла частина тинку.

● **У Геверділі, Масс,** померла 43-річна Єлизабет Ден, членкиня секти Свідки Єгови, яка не дозволила зробити собі трансфузії крови. Вона осиротила 6-ро дітей і чоловіка. На Конвенції Свідків Єгови в Ню Йорку, згадуючи Покійну, один з проповідників заявив: „Нам жаль, що вона померла, але ми тішимося, що вона вірно затримала свою гідність, бо Святе Письмо забороняє брати чужу кров".

● **Географічний центр ЗДА** знаходився недалеко містечка Лібенон у Кензасі. Тепер, коли Аляска стала 49-им стейтом, він пересунувся на 439 миль на північний захід, і знаходиться поблизу гори Ту Той Пік, за 11 миль від Кесел Доку в Південній Дакоті.

СОВЄТИ МУСЯТЬ ВІДМОВИТИСЯ ВІД ПОЛІТИКИ ПОСЕРЕДНЬОЇ АҐРЕСІЇ — ЗАЯВЛЯЄ ДОЛЛЕС

Вашингтон. — Під час пресової конференції, відбутої в четвер 31-го липня ц. р., першої після десанту американської морської піхоти в Ливані, державний секретар Джан Фостер Доллес з'ясував напрямні і цілі заплянованої на 12 серпня ц. р. в рямцях Ради Безпеки ОН конференції „на вершинах". Згідно із заявою Доллеса, першою справою, що її мали б вирішити голови заінтересованих держав, повинен бути договір, який засуджує і ставить поза законами кожночасну посередню аґресію. Тому теж президент Айзенгавер вимагатиме від Хрущова, щоб Совєти визнали політику посередньої аґресії, як небезпечну для миру, і щоб вони виразно відмовилися від здійснювання цієї політики особливо ж на Середньому Сході, де востаннє така політика довела до ливанської кризи. Якщо Совєти справді не хочуть війни, то вони мусять погодитися на те, що акти посередньої аґресії мусять бути взяті під контролю ОН так само, як акти безпосередньої аґресії. В дальшому Доллес з'ясував становище окремих великих держав у справі відбуття конференції „на вершинах". ЗДА обстоюють, щоб ця конференція відбулася в рямцях ОН дня 12 серпня або трохи пізніше і щоб вона обмежувалася тільки до розгляду совєтських обвинувачень й американсько-британських контрзакидів у справі аґресії на Середньому Сході. Вирішені ці справи мали б бути на пізнішій окремій краще підготованій конференції голов великих держав. Британія обстоює дату 12 серпня, як оконечну дату відбуття конференції, але не бажає обмежувати її тільки до совєтських й американсько-британських обвинувачень. Франція із свого боку вимагає, щоб „навершинна конференція" голов п'яти великих держав відбулася в Европі і щоб вона почалася 18 серпня ц. р. З'єдинені Держави не відмовляються від пізнішої конференції „на вершинах", як це її пропонують Совєти і Франція, але обстоюють відбуття конференції в справах Середнього Сходу в рямцях ОН, навіть без участи Франції. Америка не бачить теж конечности, щоб в цій конференції брала участь Індія, як цього вимагають Совєти, бо тоді вже краще скликувати Генеральну Асамблею ОН. Наприкінці своєї пресової конференції Доллес заявив, що ЗДА визнають за всякою правдоподібністю новий уряд Іраку і ствердив, що ЗДА ставляться прихильно до арабського націоналізму і до існуючих в арабському світі тенденцій до об'єднання.

ЗДА пропонують конференцію, як забезпечитись проти несподіваної атаки

Вашингтон. — ЗДА переслали Совєтському Союзові в четвер 31-го липня ц. р. нову ноту з пропозицією, щоб науковці й технічні експерти зійшлись для перестудіювання способів, якими можна би протиставитись небезпеці несподіваної атаки. У цій новій ноті пригадується дотеперішню виміну думок на цю тему. Президент Айзенгавер запропонував був ще 28 квітня ц. р. Хрущову, щоб фахівці передискутували справу, як заґарантувати, щоб не була порушена заборона переводити дальші експериментальні ядрові вибухи, і якими способами забезпечитись проти несподіваної атаки. Хрущов відповів на це 9 травня, погодившись на такі фахові студії над справою атомових вибухів, але промовчав справу несподіваної атаки. Зате він повторив давні пропозиції Совєтів про безатомову зону, про інспекцію з літаків над деякими зонами і т. п. Теперішня американська пропозиція підкреслює, що рекомендації фахівців не мали б сили політичного договору, а облегшили б тільки дійти до порозуміння щодо встановлення такої системи міжнародної контролі й інспекції, яка виключила б несподівану атаку будь-кого проти будь-кого. Така система виключила б теж дальший острах Совєтів з приводу американських летів у полярній зоні. Конференція фахівців у справі ґарантування, що не зможуть відбуватись потайки атомові експерименти, відбувається від 1-го липня ц. р. у Женеві.

Сенатор Фландерс остерігає проти підтримування сіонізму

Вашингтон. — Сенатор республіканець із Вермонту остерігав у своїй промові в Сенаті проти підтримування сіонізму, бо вбивства на Середньому Сході будуть так довго продовжуватися, „поки західні держави будуть виступати як чемпіон сіонізму". Сенатор Фландерс казав, що, згідно з сіоністичною програмою треба б „зібрати жидів із всього світу на території 7,984 квадратових миль, і тоді Ізраїль став би наладованою бомбою". Сенатор домагався, щоб департамент скарбу не давав звільнення від оподаткування від тих грошей, які складаються на фонд „Юнайтед Джуїш Аппіл", бо теперішня політика жидівської імміґрації не є „політико втікачів". Сенатор казав, що він є „семітом", не „антисемітом", але сіонізм „продовжує іґнорувати кривди, спричинені арабським власникам". Він вказав на вбивства в Іраку і на атентати в Ливані та твердив, що ці вбивства не скінчаться поки Захід не змінить своєї політики в тому районі.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Для відзначення Відновлення Української Державности** відбудеться дня 24-го серпня ц. р., на оселі „Київ" біля Торонта Зустріч Молодечих Організацій міста Торонта. В зустрічі візьмуть участь МУН (Центр), „Обнова", УКЮ, Братство Дивізійників, Пласт, СУМК, МУН (Захід), ОДУМ, Український Студентський Клюб, „Зарево" й УСТ „Тризуб".

● **Матуральні іспити абітурієнтів Курсів Українознавства** ім. Гр. Сковороди при церкві св. о. Николая в Торонті відбулися дня 5-го липня ц. р. Іспити проводила комісія під проводом проф. К. Біди з Отави. Із 14 абсольвентів, двох склало іспити з визначним поступом, а це Тарас Закидальський і Іван Трачук. Інші склали ці іспити з похвальним або добрим поступом.

● **Нюйоркський тижневик „Пост"**, що виходить тиражем два і пів мільйона примірників, надрукував рецензію редактора Олега Лисяка, співробітника „Свободи" й інших українських часописів на видану англійською мовою книжку Ніколая Нарокова п. н. Ланцюг страху. У своїй рецензії О. Лисяк висвітлив „єдино - неділимські" тенденції в книжці Нарокова.

● **Відома урядова канадійська радіо-телевізійна компанія — Сі-Бі-Сі** (Кенедіян Бродкастінґ Корпорейшен) запланувала окрему постійну щотижневу телевізійну передачу присвячену мистецтву різних етнічних груп, що заселюють Канаду. Перша така передача відбулася у вівторок дня 22-го липня і її виповнили в першій половині зразки румунського, італійського та китайського мистецтва і в другій половині зразки українського мистецтва. В оформленні програми співпрацювали м. і. українка Леся Зюбрак і, як музичний керівник, українець Іван Романів.

ФАНФАНІ ЗАКІНЧИВ СВОЇ ВІДВІДИНИ У ЗДА

Державний секретар Доллес (праворуч) проводжає італійського прем'єра Амінторе Фанфані на Національне Летовище у Вашингтоні, звідки Фанфані відлетів до Риму.

Італія пропонує програму з 3-х точок у справі Середнього Сходу

Об'єднані Нації. — Італійський прем'єр і міністер закордонних справ, Амінторе Фанфані, будучи в четвер 31-го липня ц. р. на обіді з генеральним секретарем ОН Даґом Гаммершилдом у товаристві італійських амбасадорів при ОН і у Вашингтоні, запропонував три точки програми на розв'язання головних труднощів на Середньому Сході: 1) щоб великі держави зобов'язалися ніяким способом, посередньо ані безпосередньо, не втручатись у середньо-східні внутрішні справи — і не впливати на їхні уряди, 2) щоб до цього самого зобов'язались всі середньо - східні держави, зокрема, щоб вони виключили пропаґанду через радіо, пресу й іншими способами, звернену проти будь-якої іншої середньо - східної держави та її внутрішніх порядків, і 3) щоб встановити великий міжнародний фонд для плянової економічної допомоги відсталим середньо - східнім країнам задля піднесення добробуту тамошнього населення. Вже попередник Фанфані, прем'єр Джузеппе Пела, запропонував був міжнародний фонд для Середнього Сходу, але ЗДА поставились були до того проєкту неохоче, бо лякалися, що з того вийде тільки новий тягар для американських податників. Фанфані передбачує більшу участь у створенні такого міжнародного фонду інших держав, головно европейських. Амінторе Фанфані відлетів в четвер до Лондону на наради з англійським прем'єром Мекміленом. По дорозі до Риму він зупиниться в Бонні на нараду з канцлером Аденауером.

Починають загально визнавати новий режим Іраку

Багдад. — Три мусульманські держави, члени прозахідного бльоку Багдадського пакву, Туреччина Іран і Пакістан, визнали новий режим в Іраку, який прийшов там до влади внаслідку військово - революційної змови. Так само визнали той режим Західня Німеччина і Греція, члени НАТО. З-поміж великих держав в найближчому часі має визнати той режим Англія. В англійських керівних колах обурені на криваву масакру, що її перевели змовники 14 липня, вбивши тоді короля Фейсала, його вуйка, ще десятьох членів королівської родини та коло 200 осіб з керівної верхівки, але англійська політика традиційно визнає ті уряди, які фактично мають у своїх руках адміністраційний апарат. Тому Англія визнала була китайських глія визнала була китайських комуністів. В західніх колах признають, що широкі кола іракського громадянства і маси простолюддя прийняли революційний переворот спокійніше і прихильніше, ніж цього можна можна було сподіватися з уваги на популярність особи Фейсала II. В Іраку настав спокій, що його новий режим не обеpігає ніякими надзвичайними засобами ні розпорядками, нема теж познак ніякої особливої опозиції. Новий режим хоч відразу заманіфестував свою прихильність до Арабської З'єдиненої Республіки підписанням з нею союзницького договору, не зраджує бажання зректися суверенности Іраку в користь федерації з названою Республікою, яка насправді рівнялась би підпорядкуванням режимові з Каїро. Він твердить теж, що шануватиме міжнародні закони і можна вірити, що він хоче жити в згоді з Заходом, бо західні, а не комуністичні країни є відборцем іракської нафти. Правда, однаково совєтський, як комуно-китайський уряд поспішились негайно визнати новий режим в Іраку та реклямують себе, як єдиних приятелів та опікунів Іраку.

Москва чіпляється Ірану за порушення території СССР літаком ЗДА

Тегеран. — В столиці Ірану Тегерані обурення викликала гостра совєтська нота, що її взучено в Москві не тільки американському, але й іранському амбасадорам з приводу нібито „свідомого" порушення совєтської території американським літаком. Той літак, типу 4-моторових стежних бойових машин, ніби залетів від сторони Іраку над Каспійське море і завернув щойно під тиском надходячих совєтських машин. В ноті протесту з цього приводу — Совєти не кажуть, чи совєтські літаки стріляли до американської машини. У совєтській ноті підкреслюється, як „особливий поважний момент" цієї справи те, що ця подія склалась під час напруження, існуючого у зв'язку зі „збройною інтервенцією" ЗДА в Ливані. Совєти домагаються покарання винуватих летунів та пильнування, щоб такі інциденти не траплялись в майбутньому. Зокрема Совєти накидуються на Іран, що, — мовляв — факт того порушення совєтських „суверенних повітряних просторів" американським літаком, який летів з Ірану, заперечує постійні іранські твердження, що в Ірані нема американських воєнних баз. Іранські офіційні кола заявили, що нічого не знають про будь-якию лет та вперше дізнались про це з совєтської ноти.

ЛИВАН ВИБРАВ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ ШВИДКЕ ВІДКЛИКАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК З ЛИВАНУ

Бейрут. — В четвер 31 липня ц.р. ливанський парлямент, згідно з приписами конституції, вибрав приписаною більшістю голосів нового президента. Став ним командант 10,000-ої ливанської армії, генерал Фуад Шегаб, 56 річний військовик, що скінчив французьку військову академію, належить до одної з найстарших ливанських родин та є, як і теперішній президент Каміль Шамун, християнином. З усіх 66-х членів ливанського парляменту приявними було 56 послів, в тому числі 5 таких, які з'явились за спеціяльно заґарантованою їм персональною недоторканістю, як активно заанґажованим по боці партизанів. У першому голосуванні ген. Шегаб дістав 32 голоси — на один голос менше, ніж цього вимагає конституція. 10 голосів впало на Раймунда Недде, опозиційного парлялентарного посла. У другому голосуванні ген. Фуад Шегаб дістав 48 голосів. Його противник Едде заявив, після проголошення висліду голосування, свою льояльність і підтримку новому президентові. Між не приявними був прем'єр ливанського уряду Самі ес-Сольг, який так схвилювався невдачним атентатом на його життя, в якому згинуло інших шістьох невинних осіб, що рішуче спротивився виборам нового президента, поки в краю не настане спокій. Проте його арґументи не переконали ні прихильників уряду ні противників, бо всі в Ливані вже надто втомлені тамошньою громадянською війною, що триває від 10 травня ц.р. Тому опозиційні посли здебільша з'явились на засідання парляменту, скликане виключно для справи виборів президента, хоч провідник партизанів в окрузі Бейруту, кол. прем'єр Саеб Салям відгрожувався, що він не допустить до переведення виборів, поки американські війська перебувають в Ливані і поки не зречеться теперішній президент. З уваги на ті погрози — будинок парляменту обставлено сильними відділами війська й до ніяких збройних інцидентів не дійшло. Проголошений вислід голосування викликав однаково радісну реакцію по стороні вірного урядові війська та серед партизанів: одні і другі, за арабським звичаєм, почали масово стріляти в повітря. Офіційно проголошено вибір нового президента 21 гарматнім стрілом. Вулиці Бейруту були мертві, бо обов'язувала вже поліційна година, а всі мешканці слухали повідомлень через радіо. Новий президент заявив, що він зречеться становища шефа армії 24 вересня ц.р., себто в той день, коли кінчається конституційна каденція теперішнього президента. Опозиція наполягає на негайне зречення Шамуна. Все ж без уваги на час, в якому новий президент почне формально урядувати, в Ливані настало відразу величезне відпруження. Загально сподіваються, що настануть там такі нормальні й мирні відносини, що американські війська помалу будуть відходити з Ливану. Сподіваються, що вибір нового президента в Ливані й перемир'я між воюючими там таборами вплине на швидше і легше розв'язання середньо-східньої кризи на найближчій міжнародній конференції, без уваги на те, який буде її характер і де вона відбудеться.

Мекміллен пропонує Раду Безпеки ОН на 12 серпня

Лондон. — Англійський прем'єр Герольд Мекміллен переслав в четвер 31-го липня ц. р. нову ноту Хрущову, в якій пропонує конкретно щоб нове надзвичайне засідання Ради Безпеки відбулося 12-го серпня ц. р. в Новому Йорку, Женеві чи деінде, де вона сама вирішить. П'ять постійних членів Ради Безпеки мали б зайнятись технічною підготовкою того засідання. Якщо Рада Безпеки погодилась би на таке засідання, то він, Мекміллен, обіцяє прибути особисто на засідання і висловлює „надію", що Хрущов теж з'явиться там. Коли англійський прем'єр відчитував текст тієї ноти на останньому засіданні англійського парляменту перед його від'їздом на літні ферії, то загальний сміх викликав зворот про „сподівання" Мекміллена, що Хрущов приїде на засідання Ради Безпеки. Англійський прем'єр засміявся також разом з іншими, а преса коментує, що коли б Хрущов не погодився на таке засідання, то воно — очевидно — не відбулось би і зайвим став би з'їзд інших голів урядів. Мекміллен заповів зголошення формального внеску на руки голови Ради Безпеки на місяць серпень, французького делеґата Гійома Джорджа Піко, з покликанням на 28 статтю чартеру, яка передбачує участь голів урядів в надзвичайній сесії Ради Безпеки. Мекміллен признає, що існують також інші думки про доцільність нової східньо-західньої конференції, натякнувши на становище французького прем'єра де Голя, який волів би, щоб конференція на вершинах відбулась поза ОН і поза Ню Йорком. Однак однаково англо - американські керівні кола, як і французькі не прикладають особливої ваги до тієї різниці поглядів, вважаючи їх просто за вислів своєї самостійної думки, без захитання основного єдиного західнього фронту в сутніх справах.

У СВІТІ

● **До Фрайбурґу** в Західній Німеччині доставлено в літаку з Савді Арабії хвору 14-річну дівчину. Директор університетської клініки, проф. Людвіґ Гальмаєр зрадив, що молода пацієнтка — донька короля Савда.

● **Коли в Багдаді** юрба старшин і вояків, змовників проти режиму вдерлася вночі проти 14-го липня ц. р. до королівського палацу і перевела криваву різню, жертвою грабунку впали клейноди, власність династії Гашемітів. Наприкінці грудня минулого року хтось з королівського двору вибрав ці клейноди з банку в Лондоні.

● **У Брюсселі** на світовій виставці в павільйоні Іраку зняли портрет убитого короля Фейсала II і повісили на тому місці — прапор Іраку.

● **У Лондоні** до школи дівчат з аристократичних родин два тижні тому приїхали автом урядовці іранської амбасади і забрали 18-річну іранку, Ліллі Мітра Феллах. Її перевезли спершу до Парижу, де закуплено для неї масу одягів, а потім до столиці Ірану, Тегерану. У пресі появилась плітка, що ця молода красуня, донька іранського нафтового багатія, стане незабаром дружиною шаха Рези Палеві. Дирекція англійської школи, де вона виховувалась, знала про намір одружити шаха Ірану з Ліллею, але тримала цю справу в тайні, щоб не викликати сенсації серед школярок.

● **У Бейруті в Ливані** 5-членний суд засудив на смерть бельгійського генерального консуля з Дамаску, столиці Сирії, Гюї де Сана, за систематичне перепачковування для ливанських партизанів зброї та за активну участь у змові проти леґального режиму в Ливані. Ливанський уряд відкинув домагання оборони застосувати до оскарженого бельгійця прав дипломатичної недоторканости, бо, мовляв, консулярний персонал не належить до дипломатичного корпусу. Де Сана арештовано 11-го травня ц. р. на кордоні, знайшовши в його авті транспорт зброї.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИХОДУ З ЛИВАНУ

На території Ливану знаходиться тепер понад 10,000 американського війська. Могутня Шоста фльота на Середземному морі, видна з ливанських берегів, становить запілля того десанту. Другою базою постачання військ ЗДА в Ливані та доповнювання їх, в разі потреби, додатковими частинами, є Адман у Туреччині, куди, в свою чергу, прибувають транспорти з американських баз у Західній Німеччині та Італії. Військова машина функціонує бездоганно. Вона наставлена однаково і на тимчасову окупацію, обмежену портом і летовищем в Ливані, і на найгірші можливості, що можуть виникнути з теперішньої ситуації ,включно з новою великою війною, якою постійно страшать світ московські большевики.

Незалежно від військового аспекту американського десанту в Ливані, існує політичний аспект — куди важчий й складніший. Президент вислав морську піхоту на заклик ливанського президента і уряду, які просили боронити ту країну проти небезпеки втрати державної самостійности. Поруч із гістеричним криком з приводу цієї подїї збоку Совєтів і Об'єднаної Арабської Республіки та голосів поміркованої критики збоку Індії чи навіть деяких приятелів Америки, як ось Японія, — з найвищим признанням для американської акції висловились мусульманські держави Туреччини, Ірану і Пакістану та арабські країни — Судан, Лібія і Тунісія. Позитивний відгук викликала американська інтервенція в Ливані також в Ґані, в Сіямі і в Маляйській Федерації. Чому? Дуже просто: всі ці держави так само загрожені совєтською інфільтрацією, що вживає підступу, інтриг і перекуплюваних аґентів для підривної роботи, остаточна ціль якої — фактичне позбавлення тих держав їхнього національно-політичного характеру та включення в „сферу впливів" Москви й Пейпінґу.

Отож прихильний відгук на акцію ЗДА в різних країнах Азії і Африки потвердив, що нові й молоді, малі й слабкі держави у широкому світі хочуть мати ґаранта своєї самостійности. Рішучість през. Айзенгавера в цій справі піднесла престиж Америки, як держави, що виконує свої приречення і не тільки словом, але й ділом допомагає загроженим. Ноторійна віроломність Совєтів, які визнають тільки ті міжнародні договори, що їх вони можуть використати, як етап для опанування світу, породила взагалі недовір'я у практичну вартість союзів. Акція Америки доказала, що ці союзи — коли пов'язані з Америкою, дуже реальні, без уваги на велетенський риск, що його Америка стягає на себе. Водночас американська акція в Ливані стала пересторогою супроти всіх тих, хто вважає континенти Азії й Африки диким полем для своїх махінацій.

Отож уже цей двотижневий досвід з десантом одобрив його. Але — що далі? Як довго американські вояки перебуватимуть в Ливані? Коли вони можуть бути відкликані — без втрати політичного капіталу, що його здобули, і без „затрати обличчя"? Які передумови потрібні для такого відходу? Що станеться після того, як вони будуть відкликані?

Ці питання, зрозуміло, турбують американські керівні чинники, і відблиск цих турбот слідний у численних часописних коментарях. Їх суть така: війська ЗДА прийшли до Ливану на запрошення його леґального уряду і мусіли б вийти, коли б той леґальний уряд зажадав цього. Тому, практично їх відхід зв'язаний з виборами нового ливанського президента, який подякував би Америці за прислугу і заявив, що надалі Ливан сам упорається з своїми ворогами. Але така заява нового президента мусіла б спиратися на реальних даних, як ось, напр., міжнародна поліція Об'єднаних Націй, чи її заміна в формі 200-членної обсерваційної дружини ОН, підтримуваної тисячкою реґулярного війська що пантрувало б кордон Сирії-Ливану. Інша запорука ливанської державної незалежности — міжнародна ґарантія непорушности Ливану, напр., за зразком декляреції у відношенні до Австрії. Це вимагало б проголошення Ливану невтральним. Всі ці можливості, очевидно, не виключають дальшого суперництва прозахідніх і просовєтських впливів на Середньому Сході і не виключають остаточної перемоги арабського націоналізму того зразку, що його репрезентує Ґамаль Абдель Нассер. Але це вже завдання американської дипломатії, щоб вона переконала самого президента Об'єднаної Арабської Республіки, що інтерес його батьківщини радше у спілці з демократичним Заходом як з комуністичною Москвою, і щоб переконала арабські маси, що Захід сприяє здоровому арабському націоналізмові, а не поборює його.

Над розв'язкою проблеми успішного переведення і закінчення американського десанту в Ливані морочиться тепер не лише Роберт Морфі в Бейруті, але й вся дипломатія ЗДА, поборюючи совєтські інтриги. Вже найближчі дні й тижні виявлять успіхи чи невдачу цих зусиль.

ЗА ЛАШТУНКАМИ ОН

З початком липня ц. р. стала знову голосною у світовій, зокрема данській і американській, пресі справа данського громадянина Повла Банґ-Єнзена, одного із співробітників комісії ОН для розгляду подій, зв'язаних з мадярським повстанням 1956 року і з совєтською збройною інтервенцією. В грудні минулого року, з доручення генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда, Банґ-Єнзена припинено у виконуванні обов'язків заступника секретаря згаданої комісії і 3 липня ц. р., не зважаючи на його протести, звільнено із служби в ОН, про що повідомив пресу Даґ Гаммершилд окремим 19-сторінковим листом 9 липня. Як причину припинення Банґ-Єнзена в урядуванні, подано його відмову передати визначеному Гаммершилдом урядовцеві секретні списки мадярських свідків, що зізнавали або були готові зізнавати перед комісією ОН для розгляду справи мадярського повстання. В листі ж Гаммершилда з 3 липня ц. р., як причину звільнення Банґ-Єнзена названо „погану службову поведінку", саботаж" і „нечесні вчинки у відношенні до своїх зверхників і співробітників". В листі Даґа Гаммершилда висловлене ще обвинувачення, що Банґ-Єнзен поводився „невідповідно, гістерично і по-дурному", закидаючи співробітникам секретаріяту дезінформування згаданої комісії.

Звільнений Гаммершилдом Банґ-Єнзен не зайняв до цієї справи становища, а повторив у своєму листі до генерального секретаря ОН з 10 липня вимогу опублікувати також і його (Банґ-Єнзена) меморандум пересланий Гаммершилдові ще 14 червня ц. р. Гаммершилд цієї вимоги не виконав, і Банґ-Єнзен вичекавши 10 днів, порозсилав до американської й іншомовної преси (в тому числі й до „Свободи") текст цього меморандуму, з деякими тільки пропусками, подиктованими вимогами довірочности.

У вступі до свого опублікованого 20 липня ц. р. меморандуму (30 сторінок машинопису та 38 сторінок додатків), датованого дня 14 червня 1958 р. й адресованого Даґові Гаммершилдові, Банґ-Єнзен стверджує, що генеральний секретар ОН не спростував у своєму листі про його звільнення ніяких конкретних фактів, видвигнених автором меморандуму, і що він, як генеральний секретар ОН, зіґнорував також листи в цій справі, переслані йому Міжнародною Лігою для оборони прав людини 8 квітня і 18 червня ц. р.

Далі Банґ-Єнзен стверджує, що він зберігав секретні списки мадярських свідків на виразне початкове доручення самого Даґа Гаммершилда, і що на протязі восьми місяців, від 8 лютого до 23 жовтня 1957 року, ніхто не вимагав від нього, як секретаря комісії, ні цих списків, ні навіть вияснення, де і в який спосіб він їх переховує. Щойно 9-го жовтня Банґ-Єнзена повідомлено, що він має передати ці списки іншому співробітникові ген. секретаря ОН, д-рові Протічеві, не зважаючи на те, що сам генеральний секретар заперечив, що він передав через когось таке доручення. З цього часу почався безупинний тиск деяких урядовців Генерального Секретаріяту ОН на Банґ-Єнзена, щоб він негайно передав ці списки. На вимогу комісії для розгляду мадярського повстання вирішено навіть, що Банґ-Єнзен не мав ніякого права... ґарантувати свідкам невиявлення їх прізвищ. Коли ж Банґ-Єнзен рішуче відмовився видати ці списки, тоді його — вже на доручення самого Гаммершилда — припинено в урядуванні 4 грудня мин. року і 3 липня ц. р. остаточно звільнено, Не допомогли тут ні інтервенції американського й данського урядів, ні навіть інтервенція Міжнародної ліґи для оборони прав людини, яка визнала, що поведінка Банґ-Єнзена відповідала вимогам людяности, тим більше, що практика у спеціяльній комісії ОН не давала ґарантії для забезпечення життя і свободи свідків, які зізнавали в справі подій на Мадярщині.

Яка дивовижна ситуація створилася в комісії ОН для розгляду справи мадярського повстання і які несамовиті речі ділялися там, з'ясовує Банґ-Єнзен кількома даними й фактами. Наприклад, однією з „неправильностей" у діяльності згаданої комісії вважає він включення до складу сторожі, ставленої вдень і вночі перед приміщеннями комісії, юґославського громадянина (прізвища і справжньої ролі якого Банґ-Єнзен у своєму рапорті не подав з „довірочних" оглядів). Така сама історія була з прийняттям на працю в комісії, як перекладача, совєтського громадянина (прізвище і роля якого визначені в меморандумі знову ж тільки крапками). Ще далі стверджує Банґ-Єнзен, що шафи і картотеки в бюрах у приміщеннях комісії, замикані ним на ключ, були кількакратно відмикані і кимось перешукувані. 3-го вересня 1957 року зберігані там документи, о год. 3-ій по полудні зникли, а найближчого ранку з'явилися знову. Відмикані й перешукувані були архіви Банґ-Єнзена і після припинення його в урядуванні в часі від 4 до 13 грудня 1957 року. Всі його зажалення до генерального секретаря залишилися безуспішними: ніякого слідства для викриття „вломників" не переведено.

В другій частині свого меморандуму, пересланого 14 червня ц. р. Даґові Гаммершилдові, Банґ-Єнзен займається справою рапорту згаданої комісії ОН, переданого Генеральній Асамблеї й опублікованого. Банґ-Єнзен стверджує, що опубліковано цей рапорт у вигляді далекому до первісної його редакції, і що в ньому пропущено цілу низку важливих фактів, які були суттєвими й незаперечними доказами совєтської аґресії на Мадярщині. Крім цього в рапорті зроблено ряд перекручень і помилок, проти яких безуспішно протестував і Банґ-Єнзен й інші співробітники комісії. Зокрема, фальшиво насвітлено в цьому рапорті позицію мадярського прем'єра Імре Надя (його змішано навіть для дезінформації із прем'єром Ференцом Надем, що живе тепер у ЗДА) і представлено в корисному світлі Кадара і справу покликання ним совєтських військ на допомогу. Випущено з рапорту маркантну заяву Імре Надя про московський імперіялізм, що її склав він у своєму проголошенні враці 4 листопада 1956 р., поки ще зміг втекти із будинку парляменту. Після слів у тексті цього проголошення „імперіялізм Москви не знає меж", в рапорті пропущено уступ такого змісту: „Це стверджую я, як прем'єр-міністер і як комуніст. Це теперішня революція відкрила мені справжню волю народу. Тиск, здійснюваний росіянами на нас під час революції, і інтервенція, яка ведеться тепер проти моєї волі, висвітлюють мені повнотою кінцеву мету російського імперіялізму".

Прикладів таких „неправильностей" подає Банґ-Єнзен у своєму меморандумі багато. Вони несамовиті і страхітливі. В тексті, пересланому Даґові Гаммершилдові, їх мусіло бути багато більше, бо в опублікованому Банґ-Єнзен не зміг видрукувати „з оглядів безпеки" цілого ряду фактів і даних (з меморандуму пропущено параґрафи 83-97, що стосувалися затаєння Генеральним Секретаріятом деяких каблевих повідомлень у секретних справах). Все ж таки і приведених досить, щоб поставити під сумнів деякі ділянки діяльности ОН, особливо ж дій їхнього Генерального Секретаріяту.

М. Сірко

ПРОБЛЕМА СТАРИХ У ЗДА

Нав'язуючи до статті п. Т. Глинського „Проблема старих", вміщеної в ч. 141 „Свободи", хочу докинути кілька спостережень і фактів щодо тієї проблеми, взятих з американського побуту. Часто заходжу до одної книгарні в моєму містечку й перелистковую журнали, видавані для різних груп населення. Частенько годинами стою біля ілюстрованих періодиків і „задурно" знайомлюся з їхнім змістом. А він такий різнородний під кожним оглядом! Мабуть, нема іншої держави у світі, де виходила б така маса газет і журналів найрізнородніших напрямків і форм. Видно, що цей крам розходиться, знаходить своїх читачів, коли американська видавнича продукція помітно зростає, з року на рік.

І ось, прочитавши інтересні міркування п. Т. Глинського на тему „старих" (а їх чи не більше, як половина у великій читацькій родині „Свободи"!), став наполегливо шукати у „своїй" книгарні, чи не знайду якого журналу, видаваного для старших віком. Прочуття диктувало, що в цій країні чудес повинен виходити й такий періодик для людей „від шістдесятки вгору". І знайшов таке видання. Це малого формату ілюстрований місячник, приступно редаґований п. з. „Журнал довголітнього життя". Для тих, хто цікавиться проблемою старих у ЗДА (дуже інтеліґентно названих у цьому місячнику „довголітніми людьми"), хочу подати деякі думки, що насуваються, коли перелистковуєш це видання, бо до стану „довголітніх людей" кожний із нас невблаганно і невпинно зближається.

В загальному цей журнал тримає людей старшого віку, так би мовити, в курсі їхніх заінтересовань, від варення сніданку до спорту. Вашинґтонський співробітник цього журналу, на зразок великих тижневиків і місячників, рапортує своїм читачам телеграфічним стилем про життя столиці, законодавство, дебати і ухвали обидвох палат, столичні плітки й калямбури; далі таке наболіле для старших питання, як нові ухвали щодо старечих пенсій, допомоги інвалідам і ветеранам та ін. Це немов би офіційна трибуна „довголітнього" обивателя, його правний дорадник і довідник.

Для тих самітних, що не мають ближчої рідні або живуть відірваним від світу життям, подано рубрику: „Знайди собі приятелів поштовою дорогою". Широкий і оригінальний обмін думок на презрізні теми! Ось деякі з них: „Мій чоловік і я, що живемо в Нюйоркському стейті, йдемо незабаром на пенсію. Ми хотіли б поселитися в теплішому кліматі. Просимо читачів зі стейту Північної Каролайни подати нам свої думки, де нам найкраще поселитися". — Подружжя зі стейту Іллиной пише, що хоче в своїй околиці закласти оселю для людей 60-ох років і старших. Це чудове місце з прегарним парком над озером. Є площа для гри в ґольфа, можна плавати по озері й ловити рибу. Ряд забудовань уже готові до вжитку, решта буде викінчена цього року. — Старик з Шикаґо повідомляє, що його „ґаббі" — це направа вічних пер та олівців, навіть зовсім непридатних до вжитку. Він „відмолоджує" ці предмети і висилає їх до шкіл, дитячих садочків і у відсталі країни за море. — Ветеран першої світової війни з Огайо звертається до ветеранів тієї війни, які мають труднощі з пенсійними чи іншими забезпеченнями. Він дає безплатні інформації, навіть робить правні інтервенції. — Одна багата вдовиця пропонує самаритянську допомогу калікам.

Далі подано детальну інформацію, як навіть зовсім небагата людина на старі літа може вибиратись в подорож „довкола світу", за дуже низькою оплатою. Це стосується, зокрема, тих осіб, які мають журналістичні здібності. „За добрі репортажі з дороги великі американські журнали плятять по 600 дол. за тисячу слів", — читаємо в цій заохоті для старших не лякатись далеких подорожей за океан, при мінімальних видатках .

Для тих, що назбирали за час свого активного життя деякі ощадності, подано дуже важливі відомості, як льокувати свою мізерію на біржі, щоб, бува, замість прибутку, не втратити свого капіталу. Ось деякі поради, які й не одному українському „капіталістові" придадуться: 1. Будь терпеливий і не гарячкуй, як покладеш на біржові акції-паї свої ощадності. Переношення сум з одного концерну у другий дуже ризиковне, головно для тих, що поклали невеликі суми або не орієнтуються в складній машинерії біржової „шапи"; 2. Клади свої гроші в ті компанії, що розвиваються, ростуть. Разом з їхнім ростом, зростатиме твій пай. Отже, не йди наосліп туди ,де багато крику й шуму, бо це може бути димова заслона для компаній, що стоять слабо; 3. Великі компанії мають великі зобов'язання, а тому їхні цифри про оборот та дивіденди треба брати дуже обережно. Краще мало заробити ,як багато надіятись і все втратити; 4. Також треба бути обережним там, де за низький вклад обіцяють дати великий зиск. Тут також може бути „засідка" збоку аґентів та різних публікацій і проспектів, як „стати мільйонером" за одну ніч; 5. Часто й пильно студіюй звідомлення про стан біржі і взагалі читай пресу, слідкуй за політично-господарською коньюнктурою у світі.

Для тих, що повдовіли або живуть в кавалірському стані, в окремій статті подано, як вести своє домашнє життя, як самому собі варити, як і що купувати та в якій порі року найнижчі ціни на ті чи інші предмети. Тут же дається поради, як купувати хату, авто і чого стерегтися в таких трансакціях. Для тих осіб, які вміють орудувати пером вміщена інструкція: як писати свої спогади і куди їх слати. Для науковців, професорів і взагалі тих осіб, що мають спекулятивні здібності, вміщена інструкція, як творити на старі літа і як патентувати свої винаходи, щоб інші не „викрали" їхніх осягів. Не поминено й таких тем: як читати, як і якого лікаря собі взяти в потребі, головно в місцях нового поселення. Щодо цього останнього подано ряд дуже практичних порад: не шукай собі сам лікарів, а тим більше не проси своїх приятелів, сусідів, щоб порадили, якого лікаря тобі треба. В малому містечку це не проблема. Гірше у великих осередках. Там в потребі слід удатися до лікарського центру, товариства, де чесно й фахово порадять, куди звернутись. „Дешевий" лікар не завжди добрий лікар і не той „найкращий" лікар, який на кожний заклик удень і вночі поспішає до хворого. Також і не той найкращий, у якого повно народу. Не бійся лікарів, які питають думки своїх колеґ. Це не доказ, що вони „не визнаються" на тобі, а радше навпаки, що це — солідні люди.

Закінчимо ці рядки відомою американською фразою про старші, невеселі роки: ніколи не запізно бути молодою людиною!

Лев Шанковський

У СПРАВІ КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Мої думки в справі катедри українознавства вшанував п. проф. Роман Смаль-Стоцький довгою статтею в „Свободі" („Паки й паки про катедру в Колумбії") 11 і 12 липня ц. р. Мені дуже прикро, що, можливо, в своїй статті я не досить ясно висловився, і це стало причиною непорозуміння, яке червоною ниткою тягнеться через довгу статтю проф. Романа Смаль-Стоцького. Суть цього непорозуміння в тому, що проф. Смаль-Стоцький цілий час пише про українську вільну науку в ЗДА та у вільному світі, і я його думки й становище в цій справі цілком поділяю, коли ж я в своїй статті писав про американську науку українознавства, видимим знаком якої мала б бути катедра українознавства при одному з американських університетів. У справі цієї американської науки українознавства ми не почули від проф. Р. Смаль-Стоцького ані одного слова.

Дозволяю собі сказати, що покищо ця американська наука українознавства не існує. Не творять її, покищо, ані, нечисленні, зрештою, курси української мови в університетах, ані також нечисленні українські науковці, що є викладачами різних наукових дисциплін в американських університетах. Коли говорити про цих останніх, то якщо йде про людей, які викладають зближені до українознавства дисципліни, то вони, щонайбільше, промощують шлях для американської науки українознавства. Зрештою не бажаю вриватися у відчинені двері. Про те, чому не існує американська наука українознавства, сказав дуже добре сам проф. Смаль-Стоцький у своїй наступній статті „Проблеми української вільної науки" („Свобода", 19 липня ц. р.), і мені не залишається нічого іншого, як цитувати його золоті слова: „Найважливіший чинник — це американська наука; всемогучий вплив концепції „єдиної й неділимої" не заломлений; тут майже цілком панує московсько- марксистично-проросійський фронт у політичних науках, славістиці та історії. Щотижня являються десятки ворожих нам праць, а тільки десь хтось щось добре про нас напише. Нещастя наше в тому, що й деякі з наших науковців виявляють московську федералістичну тенденцію". Отже, коли такий стан існує в американській науці (а він дійсно існує), то наше головне завдання у цій країні — повести атаку на той незаломлений фронт, про який пише проф. Смаль-Стоцький. І тільки щодо метод цієї атаки я дозволяю собі не погоджуватися з проф. Р. Смаль-Стоцьким. Він гадає, що вистачає, коли цю атаку вестиме українська вільна наука, а мені здається, що цього замало. Треба, щоб цю атаку вела установа з авторитетом американської наукової установи, і для цього потрібно катедри українознавства при одному з американських університетів, при якому саме — про це рішить Фонд Катедри Українознавства (ФКУ). Гадаю, що наш український інтерес в існуванні такої катедри такий великий, що для справи повинні відкритися не тільки наші серця, але й наші гаманці.

Дальшим джерелом мого тихого смутку є непоінформованість проф. Р. Смаль-Стоцького в справах катедри українознавства, над заснуванням якої вже довгий час ведеться дискусія в нашій пресі і робляться вже відповідні заходи. Бо тільки на карб цієї непоінформованости можна віднести закид шанованого пана Професора, що „методами, якими та акція провадиться", зорганізоване українське студентство вносить хаос у громадське життя. Якщо б шановний Автор, перед написанням своєї статті, звернувся до УККА, ФКУ чи хоч прочитав на сторінках „Студентського Слова" (додаток до „Свободи") звідомлення про діяльність ФКУ, то

(Дальше на стор. 3-ій.)

ДЕСЬ МОЯ ЗАПЛАКАНА...

Десь моя заплакана маленька
Рученьками тихі лиця вкрила;
Чорна пітьма, як гадюка ниця,
Обвиває ліженько її.

Десь моя заплакана маленька
Слухає крізь гори і долини
Моїх кроків неспокійну пісню,
Мого серця неспокійні мислі.

ЮРІЙ ЛИПА

Мілена Рудницька

БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

(14)

Признав це найавторитетніший свідок, а саме Сталін, в інтимній розмові з Черчіллом. Про цю розмову між воєнними союзниками на тему колективізації довідуємось з четвертого тому мемуарів Черчілла про другу світову війну. Розмова відбулася в серпні 1942-го року в Москві, куди британський прем'єр прибув у товаристві Гарримана літаком з Каїро. Після закінчення ділових дискусій Сталін запросив Черчілла до свого приватного мешкання в Кремлі. Нічна візита тривала більше як сім годин. Під час неї — як пише Черчілл — сконсумовано свиню і значну кількість алькоголю. Може завдяки ньому вдалося Черчіллові видобути від свого господаря дуже цінні визнання. „Скажіть мені, — спитав Черчілл, — чи напруга під час цієї війни була для вас особисто така важка, як те, що ви пережили, коли намагалися довести до кінця колективізацію сільського господарства?" — „О, ні, — заперечив Сталін — колективізація була страшним зусиллям. Це був один жах. Це було направду дуже погане і трудне, але необхідне".

Контратака совєтського уряду

Вліті 1933 року розгоріла у світовій пресі справжня боротьба за правду про Голод. Боротьба йшла між Москвою з одного боку, і тими колами, що намагалися вияснити справу та зорганізувати рятувальну акцію для України, з другого. В цій боротьбі совєтський уряд вживав усіх засобів брехні, шантажу і корупції. Він рішуче заперечував існування будь-якого голоду в Україні, всі відомості про голод таврував як наклепи та злобну пропаґанду, а тих, що їх подавали, називав фашистськими аґентами.

Через кілька годин після того, як д-р Евальд Амменде опублікував у віденській „Райхспост" документальну статтю про господарську кризу в Совєтському Союзі і катастрофальне становище на Україні, усі відомості, подані в його статті, здементував совєтський посол у Відні, Петровський.

Коли Ґерріт Джонс надрукував у лондонському „Дейлі Експрес" свій репортаж з мандрівки по Україні, негайно зареаґував на нього Волтер Дюранті кореспонденцією в „Ню Йорк Таймсі", спростовуючи наведені в репортажі факти. Зробив він це, очевидячки, на вимогу совєтської влади.

Коли кореспондент „Юнайтед Прес" у Москві подав обережне повідомлення про голод, ТАСС негайно приніс офіціяльне спростування комісаріяту закордонних справ СССР .

Коли конґресмен Герман Коплеман, що сам був родом з України, діставши в свої руки меморіял американських українців про становище на Україні, заінтерпелював про це листовно Літвінова, посилаючись при тому на інформації про голод львівського „Діла", і Літвінов і радник совєтської амбасади у Вашинґтоні, Сквірський, негайно факт голоду категорично заперечили. „Багато таких памфлетів, повних брехливих інформацій, пускають в обіг закордонні антиреволюційні організації, які спеціялізуються в цього роду роботі. Вони не мають нічого іншого до діла, як поширювати фальшиві інформації або підробляти документи", — писав Літвінов. Сквірський у своїй відповіді конґресменові Коплеманові назвав голод в Україні ґротесковою ідеєю; він твердив, що смертність в Україні протягом першої п'ятирічки була найнижча з усіх республік Совєтського Союзу, а природній приріст населення становив там річно два відсотки. Далі, Сквірський послався на статті Дюранті, друковані в „Ню Йорк Таймсі", в яких писалося, що „жнива в Україні блискучі, і всяка балаканина про голод — смішна", та на аналогічні звідомлення з Москви кореспондента „Асошісйтед Прес".. Щодо „Діла", — писав Сквірський, — то це є не українська газета, але „орган групи еміґрантів у Польщі, колишніх февдальних землевласників з України, які живуть тепер за кордоном". „Кому ж ви будете вірити: еміґраційним джерелам чи двом американським журналістам, які репрезентують „Ню Йорк Таймс" і „Асошісйтед Прес", які самі оглядали терен?" — закінчував свій лист Сквірський.

Коли д-р Аменде приїхав до ЗДА, як делеґат віденського Міжконфесійного Допомогового Комітету кардинала Інніцера і в такому характері надіслав редакції „Ню Йорк Таймсу" заяву про голод в Совєтському Союзі, совєтський амбасадор у Вашинґтоні Трояновський, негайно надрукував у цій газеті категоричне дементі.

„Приятелі Совєтського Союзу"

Крім заперечень Голоду шляхом заяв дипломатичних представників і відданих Москві чужинних журналістів, большевики починають контратаку іншими способами. Свідченням вірогідних очевидців, які були на Україні і які стверджували голодову катастрофу ґіґантних розмірів, вони рішили протиставити заяви „своїх" свідків, і то заяви людей з світовим іменем.

Ще ранньою весною 1933 року поїхала до Совєтського Союзу група видатних англійських діячів літератури і громадського життя під проводом Бернарда Шова. Вернувшись до Лондону, вони видрукували у „Манчестер Ґардіен" деклярацію за підписами всіх учасників, в якій стверджували, що всі відомості про невільницьку працю, про експлуатацію робітників, голод, злидні, невдачу колективізації і т. ін. — це видумки й брехня. Далі відвідувачі Совєтського Союзу стверджували з захопленням досягнення совєтської економіки й культури, ентузіязм працюючих мас тощо.

Вільям Генрі Чемберлен, який жив тоді в Москві і бачив трагіфарсу, влаштовану большевиками з приводу цих відвідин, занотував у своєму щоденнику: „Це дивне й забавне, що такий геній сцени, як Шов, зовсім не спостеріг театральних зусиль, зааранжованих задля нього під час його десятиденного перебування тут". З непритаєною злістю й їдким сарказмом говорить про цю візиту Шова Мелколм Маґґериндж у згаданих уже нами нарисах. В уста англійського інженера Бляйта ,який під впливом статтей Бернарда Шова приїхав з жінкою й трьома дітьми на працю до СССР і прийняв совєтське громадянство, він вкладає такі слова: „Брехні, які привели мене сюди. Статті в журналі, на крейдовому блискучому папері, з ілюстраціями. Я хотів би, щоб автора цих статтей примусили жити тут і прийняти совєтське громадянство. Жахливий провал! Жахливе непорозуміння! Жахливий обман! Коли я подумаю, що цей безглуздий, себелюбний, багатий старець дав себе обдурити, погодився на цей обман, поширював його в своїх журнальних статтях і звабив нас сюди, щоб ми голодували, — я гаряче бажаю, щоб те саме сталося в Англії, щоб таким чином він і йому подібні зазнали тієї самої долі, яка зустріла нас тут".

У СПРАВІ КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

(Закінчення зі стор. 2)

він довідався б про такі факти:

(1) Ще в березні 1957 року зорганізоване українське студентство передало меморандум до УККА, в якому представлено незадовільний стан українознавства в американських університетах і висунено домагання заснування хоч одної катедри українознавства. Також висунено конкретну пропозицію, щоб УККА зайнявся переведенням цієї акції. Призначивши для цієї акції комісію в складі адвоката Степана Яреми та пп. Івана Робертса і Йосипа Лисогора, УККА заявив, що катедра українознавства потрібна, але на її заснування УККА не має відповідних фондів. Комісія, встановлена УККА, відбула спільну нараду з українськими професорами в американських університетах та з представниками студентства і допомагала в зладженні статуту ФКУ. У висліді цих нарад УККА доручив організованому студентству вести акцію за заснування катедри українознатства, при чому запевнив студентів у своїй підтримці. Документ правного оформлення ФКУ (т. зв. сертифікейт оф інкорпорейшен) підписали такі представники УККА, як п. през. Д. Галичин, голова проф. Л. Добрянський, члени керівних органів УККА, як пп. Й. Лисогір, адв. Р. Гуглетич і І. Винник тощо.

(2) Тільки на підставі повищого домовлення з репрезентативною установою зорганізованого українського громадянства в ЗДА — УККА, Третій Конгрес Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), в червні минулого року, створив Фонд Катедри Українознавства (ФКУ) як загальногромадську установу, що співпрацює не тільки з студентами, але й з цілим українським громадянством у ЗДА в справі заснування першої катедри українознавства при одному з американських університетів.

Очевидно, в світлі цих фактів не може бути й мови про хаотизування громадського життя українськими студентами в ЗДА. Кожний, хто знає факти, може мати тільки признання для наших студентів за їхню громадську поставу.

У своїй статті проф. Ром. Смаль-Стоцький висловлює жаль, що студенти-ініціятори катедри українознавства не звернулися до різних спеціялістів, щоб вислухати їхню думку про катедру. Річ у тому, що вони зверталися і думки цих спеціялістів пильно вислухували. Рекомендований шановним автором проф. Юрій Шерех висловив свою думку про катедру українознавства в розмові з представниками УККА і ФКУ, при чому рішуче заявив, що не буде кандидатом на очолення евентуальної катедри, оскільки він уже й так очолює катедру слов'янської філології в Колумбійському університеті. Також рекомендований шановним автором д-р Ол. Соколишин висловив уже давно свою думку про заснування катедри українознавства (Вісник ООЧСУ за лютий ц. р.), яка не дуже відбігає від нашої. Висловився також проф. М. Ветухів у „Свободі" з 12 липня ц. р., підтримуючи думку про заснування катедри. Взагалі багато писали в американській та европейській українській пресі, і писали прихильно для ініціяторів.

А найцікавіше це те, що до підтримки заходів для заснування катедри українознавства приступив теж Американський Відділ НТШ, очолюваний проф. Р. Смаль-Стоцьким, який на засіданні своєї Управи 12 липня ц. р. рішив приступити до Наукової Ради ФКУ і призначив д-ра Володимира Калину як свого постійного представника в згаданому органі ФКУ.

У своїй статті проф. Р. Смаль-Стоцький поставив дуже влучне запитання: „Чому нам не робити так, як роблять жиди, поляки, москалі і т. д.?" Власне, чому? Чому російська мова викладається аж в 173 американських університетах, польська в 23, чеська в 13, сербо-хорватська в 10, болгарська в 7, а українська фактично лише в двох? Чи 35,000 група болгар у ЗДА є дійсно багатша за українську групу? Чи курси польської мови й катедри полоністики засновуються в університетах тільки тому, що є достатня кількість слухачів? Відомий дослідник слов'янських студій в ЗДА, який на доручення Державного Департаменту написав книжку на цю тему — п. Якоб Оренштейн у статті „Ди Дивелопмент енд Стейтус оф Славік енд Іст Юропіен Стадіс ін Америка сінс Ворлд Вор II" („Ди Амерікан Славік енд Іст Юропеєн Рев'ю, жовтень 1957) пояснив факт, чому польська мова займає друге місце серед слов'янських мов в американських університетах, тим, що польська етнічна група в ЗДА зацікавлена в розвитку студій полоністики в американських університетах і в різний спосіб сприяє тому розвиткові. Найкращим прикладом такого сприяння може бути заснування катедри польської мови й культури при Гарвардському університеті коштом 200,000 долярів, зібраних з польського громадянства в ЗДА. Подібним способом засновано т. зв. „Атран Чер оф Джуїш Стадіс" в Колумбійському університеті, для заснування якої причинився жид-громадянин п. Атран. Значна частина російських катедр в американських університетах були засновані коштом приватних осіб і російських еміґрантів, про що подавати докладну довідку неможливо з браку місця. Тут бажаю тільки додати, що всім цим полякам, жидам і росіянам не потрібно переконувати американську науку щодо окремішности, існування чи аспірацій своїх державних націй, а проте ці окремі етнічні групи дбають про заснування нових катедр при американських університетах. Як же інакше виглядає справа з окремішністю, існуванням чи національними аспіраціями українського народу, що стоїть віч-на-віч з антиукраїнським фронтом, про який так переконливо писав проф. Р. Смаль-Стоцький у своїй наступній статті про потреби української науки в цій країні.

І, врешті, остання причина мого тихого смутку — це непорозуміння в справі журналів. Проф. Р. Смаль-Стоцький називає десяток різних журналів, про існування яких я добре поінформований, але не називає ані одного американського наукового українознавчого журналу, бо такого нема. Такий журнал міг би щойно постати якби постала катедра українознавства або створилася американська ініціятива для такої мети, яка, одначе, в сучасних умовах ледве чи була б взагалі можлива. Проф. Р. Смаль-Стоцький називає низку англомовних журналів, в тому числі політичних та студентських, що їх видають українські установи й організації, а також називає славістичні журнали, що їх видають англосакси. Короткий перегляд останніх журналів переконує нас, як мало, дуже мало, друкується в них українських матеріялів, не тільки тому, що бракує українських авторів. Але в цих загальнославістичних журналах і наукових виданнях англосаксів завжди заходить небезпека, що поки існує згадуваний проф. Смаль-Стоцьким непроломаний фронт, доти можна зустрітися з дуже поважними небезпеками, що вніввець зведуть зусилля українистів у цій країні. Ось, напр., такий професор з Принстону — п. Сіріл Блек, (він же член ред. колеґії „Ди Амерікен Слявік енд Іст Юропісн Рев'ю"), друкуючи статтю проф. Ігоря Шевченка в книзі „Ріврайтінг Рашен Гісторі" (Ню Йорк Преґер, 1956) змінив у тексті назву „Русь" на „Росія" (Раша) і пояснив це „видавничою політикою" (едіторіял полісі). Внаслідок такої „видавничої політики" професора і редактора Блека, цінна українознавча студія проф. Ігоря Шевченка змінилася в пропаганду „єдиної і неділимої Росії". Отже, як довго можливість такої „видавничої політики" існує, мусимо дуже песимістично оцінювати наші можливості проникати також у загальнославістичні чи історичні американські журнали й наукові видання. Нам потрібно мати американський журнал, який у пояснюванні східньоевропейської історії приймав би за основу схему проф. Грушевського, яку визнають не тільки українські, але й прогресивні російські історики, як проф. А. Пресняков й інші. Такий американський журнал міг би постати тільки при катедрі українознавства в одному з американських університетів.

Поява українознавчих праць при такій катедрі була б цілком нормальним явищем, бо студенти пишуть свої магістерські чи докторські дисертації і серед них можуть бути такі, що з різних причин заслуговують на друк. У цьому випадку навіть не цікаво, хто їх видає, бо, без уваги на видавця, на праці було б позначено, що це магістерська чи докторська дисертація даного університету. Таким чином, ці праці могли б видавати українські установи, як, напр., УНС тощо, якщо б катедра не мала фондів на їх видання друком. Але з цих власне причин треба також дуже вітати таке видавництво як „Маркет Славік Стадіс", що має університетську марку, і я цілком не дивуюся Досл. і Вид. Т-ву „Пролог", що воно не завагалося видати книгу проф. К. Кононенка під цією маркою, дармащо в кожному іншому видавництві видання цієї книги коштувало б значно менше. Власне „Маркет Славік Стадіс" дають цю фірму американського університету, про яку так дуже йде, коли треба форсувати українознавчі студії в цій країні. Але й для цього потрібна теж... катедра українознавства.

В питаннях збірки коштів на заснування катедри українознавства ми є, разом з заінтересованими студентами, оптимістами. Ми віримо в її успішність, бо людей, яким на серці є добро української справи, у нас чимало. А втім, гадаємо, що справа заснування катедри українознавства стосується не тільки нас, але й американців, і тому також в цей бік повинні бути спрямовані зусилля пропаґандистів і збирачів на ФКУ. Як би воно не було, нам не вільно торпедувати цієї справи згори й, тим самим, поменшувати її успіх. В кожній громаді легше сприймається гасло „не дай", як „дай", і тому не треба нам підривати ґрунт з-під ніг ентузіястів цієї справи. Що нам треба — це дійсно речевої дискусії, з якої міг би черпати науку існуючий вже Фонд Катедри Українознавства (ФКУ) й вирішити справу катедри якнайкраще. Ціла низка справ, зв'язаних з ФКУ, вимагає дискусії й вирішення.

Число конґресменів в Каліфорнії збільшиться після перепису 1960 року

Вашингтон. — Статистичне бюро на основі збільшування числа в окремих стейтах передбачає, що після перепису населення в 1960 році число конґресменів із Каліфорнії збільшиться аж на 7, подібно як це було в 1950 році. В 1940 році Каліфорнія дістала була більше тільки трьох конґресменів. В 1960 році 9 стейтів збільшать число своїх конґресменів, 14 стейтів матимуть менше представників в Палаті репрезентантів, а інші стейти будуть мати стільки конґресменів, що й тепер. Число конґресменів виносить 435 і його розділюється пропорційно між окремі стейти після кожної статистики пропорційно до числа населення, але кожний стейт мусить мати принаймні одного конґресмена, його переюачено і ... Аляски. До 1910 року число конґресменів виносило тільки 391. Кожний стейт має по два сенатори. В 1960 році має бути в ЗДА 180 мільйонів мешканців, а в 1950 було 151,132,000. Стейти Ню Йорк і Пенсилвенія мають втратити по три конґресмени.

У Франції не захоплені новою конституцією, але приймуть її

Париж. — Перше враження після оприлюдненого проєкту нової французької конституції таке, що ані в політичних колах, ані тим паче в широкому і назагал байдужому до таких справ громадянстві нема захоплення запропонованою реформою, але нова конституція буде прийнята в всенародному плебісциті. Причина цього - загальне переконання, що ультра-парляментарний устрій 4-ої французької Республіки, що довів був до переросту партійництва, не склав іспиту і що потрібна зміна. У великих французьких газетах почали появлятись голоси різних правників і політиків із критикою проєкту нової конституції. Одні з тих голосів передбачують в майбутньому конфлікті між президентом, наділеним надмірними прерогативами та парляментом, зведеним до дуже маленької ролі. Таврується підрядну ролю прем'єра за новою конституцією, який, мовляв, стане „післанцем президента". Однак широкі кола французького громадянства мінімально цікавляться цією цією справою. Назагал вони довіряють генералові де Голлеві, який — кажуть рядові французи — запровадив сякий такий лад, і тому будуть на його заклик голосувати за новою конституцією, що відкрис нову сторінку в історії Франції.

Славний психолог Юнґ вірить в „літаючі тарілки"

Алямогордо, Ню Мексіко. — Славний німецький психолог, учень Зиґмунда Фройда, д-р Карл Юнґ написав статтю до місячного бюлетеню, який видає Організація для Досліду Повітряних Феноменів в Алямоґордо, Н. М. В цій статті 83-річний вчений світової слави твердить, що т. зв. „літаючі тарілки" не є витвором людської уяви. „Я можу тільки певно заявити, що це не є самі тільки сплітки, щось таки люди бачили, чого самим психологічним шляхом не дасться вияснити". Він цікавиться літаючими тарілками від 1944 року і прийшов до переконання, що ними керують людиноподібні істоти. Представник летунства не хотів зайняти становища до статті Юнґа, тільки заявив, що д-р Юнґ не є на безпосередній службі американського уряду. Коли б виявилося, що цими тарілками керують позаземні істоти, каже Юнґ, то вони були б в такому відношенні до нас, в якому є ми до людей примітивної культури.

У всякого своя доля...

Іван Пелехатий став членом 165 Відділу Українського Народного Союзу імени Тараса Шевченка в Толідо, Огайо в 1941-му році, згинув трагічно при будові Стандарт Ойл Компані 23-го червня, впавши з 7-метрової висоти руштування на купу каналізаційних рур. Він заломив череп і пошкодив ліву сторону мозку, від чого став непритомним. В шпиталі Сан Карл спеціялісти - лікарі старались рятувати його життя, але через зрушення мозку це не вдалося, і так після 18-годинної муки віддала Богу свою душу ще молода людина, повна сили і завзяття до праці для своєї милої родини, якою дуже тішився. Але доля судила йому залишити родину і цей світ, щоб відійти на поклик Всевишнього у інший.

Покійний народився у Вотерволіт, Н. Й. Мешканцем Толіда був 20 років, брав участь у 2-ій світовій війні на Пацифіку, як вояк на службі своєї Батьківщини. Належав до Української Греко - католицької Парафії ім. Св. Михаїла в Розфорд, був членом Українсько - Американського Горожанського Клюбу і до Будівничої Юнії, був добрим громадянином і був веселої вдачі та твердо вірив у свою будучність. Та немилосерна смерть урвала передвчасно нитку його життя. Він залишив дружину Марію із 2-ма 4-літніми синами Михайлом та Давидом, брата Михайла та сестру Анну Головчак і Емілію Базюк, замешкалу в Клівленді і Теклю Волкер вВіллювлі в Огайо та Марію Джансон в Каліфорнії

Похорон відбувся 28-го червня. В похороннім заведенні Гонсьоровського зібралась уся його рідня, приятелі та знайомі, щоб віддати останній привіт Помершому та поділитись смутком із родиною. Отець Рожко відправив Панахиду, а в церкві відправив Службу Божу і виголосив проповідь, що неодному покотилися самі сльози з очей. На цвинтарі Кальварії відправлено останню Панахиду а по скінченій „Вічная Пам'ять" почесна варта ветеранів віддала 3 сальви в повітря, і понісся цей салют високо в небесні простори неначе післанець до Всемогучого Бога, щоб звістити, що тут спочиватиме вічно ветеран. Люди відходили і кидали квітку на домовину, як знак останнього прощання із шепотом на устах: Хай Тобі, Друже, ця земля буде легкою як перо.

П. Л.

З наших буднів

ЇДЬТЕ, ЛЮДИ, НА ВАКАЦІЇ

Кажуть, що є, ніби, рецесія, чи депресія, криза, безробіття, але всіх цих язв єгипетських якось не помічалося під час останнього „великого вікенду". Всі наші відпочинкові оселі, більші і менші, всі готелі, мотелі, фарми і „бонгала" аж тріщали від відпочинкових патріотів!

Між іншими, спостеріг я цього літа на свіжому повітрі і таких дивоглядів, які, здається, ще ніколи не мали в Америці вакацій, які завзято овертаймували, гарували, як горні воли і тиснули зароблену копійку. Цим разом якась несамовита сила приперла і їх на лоно природи! Що сталося?. Що їх сюди пригнало?.

— Страх! — каже мій приятель, д-р М. Чує-чітає такий голов'яга, що цей занедужав на серце, а той помер на роботі, той заснув і більше не прокинувся, та й думає собі — біда, пане - брате! Треба шанувати здоров'я, замість шпарувати доляри, а то й мені капут! Знаєш, як казали наші селяни: „Русин доти не перехреститься, поки грім не вдарить!"

Ох, серце, ти, серце! Якого ж ти „троблю" нам наробило в цій Америці! Колись, в старому краю, тебе оспівували поети, від Шевченка до Володі Сосюри, тут ти стало катом і ґільотиною, пострахом всенародним! Ох, і косиш ти нашого брата, не гірше від Гештапа, чи від МВД, прости, Господи, за слово! Он, з далеких Сибірів, з Колим і Караганд якось вертаються нещасні брати, живі та цілі, а тут, в Країні Чотирьох Свобід, іде собі громадянин вулицею, круглий, рум'яний, повен життя і енергії, та й раптом — беркець! — і вже його немає

Або ж сидить перед телевізором, задивиться на ковбоїв, та й уже більше не підніметься з фотеля, хоч би ти, відважний ковбою, стріляв і з кулемета, і з атомової канони! Поминай, як звали!

Скажіть мені, люди добрі, що воно є насправді з нашим бідним, українським серцем? Чим воно дійсно перевтомлюється, що так частенько лопає? Може це справді, як кажуть німці, завеликий „ляйстунг" для людського серця любити аж дві Батьківщини, та ще й такі велигезні? . .

Мій друг, Микола, має свій погляд на цю справу:

— До Америки не треба було брати серця, — каже. Серце, каже, треба було лишити вдома, а сюди привезти живіт і калитку на гроші!

Я, все ж таки, трохи іншої гадки, а саме, що можна й тут якось мигитись із серцем, тільки треба той кровогонний орган дуже шанувати й консервувати. А хто ж його краще законсервує, як не дорога Мати-Природа! — Чи ж є ліпші лікарі для втомленої душі і серця, як тиха, вечірня молитва лісу, щебетання і плюскіт гірської річки, або могутній, маєстатичний пошум моря під час містерії заходу сонця?

Тому ще раз, накінець, повторяю той самий „комершил", за який, до речі, жадна Оселя не заплатить мені — зламаного цента:

„Їдьте, люди, на вакації, хто ще досі не виїхав!"

Ікер

СЕРЕДНЬОШКІЛЬНИКИ ВЧИТИМУТЬСЯ БІЛЬШЕ ПРО АЗІЮ І АФРИКУ

Ню Йорк, Н. Й. — Шкільна Рада в Ню Йорку змінила програму навчання історії в середніх школах, яка обов'язувала від 1943 року в тому напрямку, щоб учні вчилися також і про Азію й Африку, бо згідно з дотеперішньою програмою навчали головним чином про Европу. Але в нових програмах навчатимуть про Европу та ролю европейських народів у витворенні европейської цивілізації.

ЩЕДРА ПОЖЕРТВА

З одної з малих місцевостей стейті Пенсилвенія прийшов до канцелярії Злученого Українського Американського Допомогового Комітету маленький листок з таким змістом:

„Слава Ісусу Христу! Пожалуй Панове! Я Вам посилаю 50.00 дол. як жертву на бідних, котрі дуже потребують помочі. Оголошення не потрібно. Я слави не хочу. Я даю на славу Божу. Остаюсь з поважанням . . .'' і тут підпис, якого не подаємо, бо жертводавець цього не бажає.

Це справді високоблагородний відрух української людини, яка у своїй глибокій основі має найкращі і найздоровіші прикмети. Управа ЗУАДКомітету висловила спеціяльну вдячність цьому зразковому жертводавцеві і ставить його справді, як зразок відношення українського громадянина до своєї незалежної української харитативної установи, яка вже 15 років веде посилену допомогову - переселенчу акцію в користь родинників по всій землі українців.

ЗУАДК

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ТРАНСПОРТ ВАНТАЖНОГО АВТА З ДОПОМОГОЮ ПАРАШУТІВ

В Юма, Арізона, скинено з допомогою шістьох парашутів з велетенського транпортового військового літака С-130 на землю 2 і пів тонове вантажне авто. Операція відбулася успішно

Українці на З'їзді Свідків Єгови

Ню Йорк.—386 українських делегатів взяли тут участь в числі 180,000 присутніх в перший день на міжнародному з'їзді Свідків Єгови. Українська секція охоплювала чотири промови з числа двадцятьох, виголошених в інших мовах. П. Моріс Саранчук з Торонта, Канада, голова української програми, заявив делегатам, що на з'їзд прибули члени цієї організації з кількох країн Західної Европи і ЗДА. М. Саранчук є членом Головної Управи „Сторожової Вежі" в Торонті. Чужомовні програми на з'їзді включали також основний зміст англомовної програми. На другий день з'їзду президент товариства „Сторожова Вежа", Натан Норр, виголосив промову на тему „Знаки і дива в часі перед кінцем світу", яку передавано на обидва стадіони, де відбувається з'їзд. Свідки Єгови вірять, що всі знаки на землі свідчать про скорий кінець світу. Зокрема свідчить про це перша і друга світова війни, поширення в світі голоду, незвичайно велике число землетрусів, переслідування християн, зріст беззаконня і інше.

● Секретар Білого Дому Джеймс С. Габерті заявив на пресовій конференції, що йому нічого невідомо про вакаційні пляни Айзенгавера. Журналісти хотіли довідатись, чи Президент після закінчення Конгресу виїде кудись на відпочинок.

Д-р Солк шукає ліку проти недуги пістряка

Питтсбург, Па. — Д-р Джонас Солк заявив, що правдиві є вістки про його досліди над недугою пістряка, але одначе додав, що покищо ще не має жадного нового ліку проти цієї недуги. Винахідник вакцини проти поліо сказав, що ця заява потрібна на те, щоб хворі на пістряка не мали неоправданих надій, бо вже тепер почали масово надходити листи до ординаційного бюра д-ра Солка, коли люди довідалися про його досліди над різними родами пістряка. Д-р Солк заявив, що його дотеперішні експерименти є „строго дослідного характеру" і стараються пізнати природу тканок пістряка, штучного, годованого". Науковець сказав журналістам таке: „Коли надійде час, що ми зможемо про щось людей повідомити, то ми це негайно зробимо".

● Уряд Публічного Здоров'я повідомляє, що число одружень у травні цього року зменшилося на 7,6 відсотка в порівнянні з тим самим часом минулого року. Цьогорічний травень — це вже 9-ий з черги місяць, в якому зменшилось число шлюбів. Статистика пояснює це тим, що тепер одружуються саме ті річники з 30-их років, коли внаслідок економічної депресії народжувалося менше дітей.

РОЗШУКИ

Пошукую УСИКА ЯКОВА Ів. і БЕМУ ГАЛЬКУ ОНС, обоє із с. Сватов. Мою відомості від їх родичів із дому, Бема Г. дівоче називсько, працювала недалеко Кенігсберґу, Німеччина. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
WASYL CHEROIM
8943 University Avenue,
Chicago 19, Ill.

ПЕТРО БІЛИК пошукує сина БОГДАНА БІЛИКА, який походить з с. Мариніка, пов. Тернопіль, опісля забраний на працю до Німеччини. Хто знав би про нього прошу писати на адресу: Myroslaw Dykyj, 4801 So. Laflin St., Chicago 9, Ill.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників